

BIBLIOGRAFINIS SĄRAŠAS

Mokslo darbų periodiniame leidinyje „Parlamento studijos“ pradedamas spausdinti sąrašas „Lietuvos parlamentinė sistema / parlamentarizmas“. Jame bus pristatomi šalyje išleistų knygų ir mokslinių straipsnių apie parlamento vaidmenį politikos procese, jo struktūrą (frakcijos, komitetai, komisijos), veiklos taisyklės ir procedūras teisėkūros procese, įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių santykius, politinių partijų dalyvavimą parlamento rinkimuose, knygų minėtomis temomis recenzijų bibliografiniai įrašai.

Šiame numeryje pateikiamas pirmasis sąrašas darbų, spausdintų 2004-aisiais ir 2005 m. I pusės leidiniuose.

Krupavičius, Algis. Lietuvos politinė sistema : sąranga ir raida / Algis Krupavičius, Alvidas Lukošaitis. - Kaunas : UAB „Poligrafija ir informatika“, 2004 (Kaunas : Aušra). - 558, [1] p. : iliustr. ; 24 cm. - Turinyje aut.: Arūnas Bučnys, Mindaugas Degutis, Leonidas Donskis, Vladas Gaidys, Vitalis Nakrošis, Robertas Pogorelis, Remigijus Riekašius, Ligita Šarkutė, Laimonas Talat-Kelpša, Gintaras Žilinskas, Juozas Žilys. - Bibliogr., p. 534, ir išnašose. - Pavardžių ir dalyk. r-klės: p. 537-558. - Tiražas 2 000 egz. - ISBN 9986-850-51-7.

Kn. taip pat: Pratarinė / Artūras Paulauskas, p. 7-8.

Monografija pateikia brandžius ir išsamius Lietuvos politinės sistemos tyrimus, paremtus empirine medžiaga ir geru teoriniu pamatu, apiben-

drina, sintezuoja visą Lietuvos politikos mokslų įdirbį per keturiolika atkurtos nepriklausomybės metų. Knygoje aptariamos svarbiausios šiuolai-

kinės Lietuvos politinės sistemos institucijos, jų sąveika su pilietine visuomene, kiti politinės sąrangos elementai, be kurių neįsivaizduojama demokratiškai besitvarkanti visuomenė ir valstybė. Ši monografija yra etapinis veikalas dar neilgoje Lietuvos politikos mokslų istorijoje.

Knygą sudaro keturiolika skyrių. Įvadinėje dalyje papildomai aptariama politinės sistemos koncepcija, o baigiamojoje dalyje svarstomos demokratijos kokybės problemos šiuolaikinėje Lietuvoje. Pirmajame skyriuje analizuojama Lietuvos politinės sistemos transformacijos ir demokratijos įtvirtinimo patirtis; apžvelgiamos Lietuvos Respublikos Konstitucijos rengimo bei priėmimo aplinkybės, jos taikymo ir išbandymo laiku patirtis, taip pat išskiriami konstituciniai principai, kuriais grindžiamas visos politinės sistemos funkcionavimas; trečiajame ir ketvirtajame skyriuose aptiriamos dinamiškai kintančios politinės kultūros problemos, politikos ir viešosios

nuomonės kaitos bei sąveikos ypatumai; penktajame skyriuje analizuojami žiniasklaidos santykiai ir poveikis politikai; šeštajame skyriuje apžvelgiamos politinio dalyvavimo tendencijos; septintajame – rinkimų sistemos kaita; aštuntajame skyriuje supažindinama su interesų grupių raidos bei lobizmo specifika; devintajame skyriuje apžvelgiama politinių partijų ir partinės sistemos raida; dešimtajame – įvertinama parlamento institucionalizacija; vienuoliktajame skyriuje pateikiama dvinarės vykdomosios valdžios – Prezidento institucijos ir Vyriausybės – analizė; dvyliktajame skyriuje analizuojami viešosios administracijos ypatumai; tryliktajame – apžvelgiama teisminės valdžios sistema; keturioliktajame skyriuje gvildinama vietos savivaldos organizacija ir jos raida. Skiriama politikos apžvalgininkams ir politikams, studentams, visiems, besidomintiems Lietuvos politinės sistemos pagrindais.

Lukošaitis, Alvidas. Parlamento institucionalizacija ir teisėkūros procesas : Lietuvos atvejis : monografija / Alvidas Lukošaitis. - V.: Vilniaus universiteto leidykla, 2005. - 262 p.

Monografijoje tiriama Lietuvos Respublikos Seimo institucinė rai-

da ir funkcionavimas 1990–2004 m. Knygą sudaro įvadas (teorinių nuo-

statų, tyrimo metodų ir uždavinių pristatymas), išvados (atlikto tyrimo duomenų apibendrinimas) bei keturios dalys, kuriose analizuojama Lietuvos parlamento institucionalizacijos aplinka, parlamento frakcijų ir nuolatinųjų komitetų organizavimas, teisėkūros procesą parlamente reglamentuojančios taisyklės ir kt. Pirmoji dalis („Parlamentas politinėje sistemoje: institucinės aplinkos analizė“) skirta Lietuvos parlamento institucionalizacijos aplinkai įvertinti. Antroje dalyje („Parlamento frakcijų statusas, organizavimas ir vienybė“) analizuojamos politinėms partijoms parlamente atstovaujančių frakcijų savybės, ypačingą dėmesį skiriant parlamento

frakcijų drausmės ir vienybės rodikliams. Trečiojoje dalyje („Nuolatinųjų parlamento komitetų sistemos funkcionavimas“) tiriamas parlamento nuolatinųjų komitetų vidinis ir funkcionavimo organizavimas. Ketvirtoji dalis („Teisėkūros procesas parlamente: darbotvarkės perkrova ir įstatymų „infliacijos“ prielaidos“) skirta parlamento sprendimų priėmimo taisyklems bei teisėkūros procesui (parlamente) analizuoti. Studija skiriama politikos ir teisės mokslų atstovams, politikos apžvalgininkams ir politikams, visiems, besidomintiems Lietuvos politinės sistemos institucine sąranga, parlamento raida bei funkcionavimu teisėkūros srityje.

Lukošaitis, Alvidas. Parlamento institucionalizacija ir teisėkūros procesas: Lietuvos atvejis [Rankraštis] : daktaro disertacija : socialiniai mokslai, politikos mokslai (02S) / Alvidas Lukošaitis. - Vilnius, 2004. - 175 lap. : lent. - Kiti leidimai: Parliamentary institutionalization and the lawmaking procedure in Lithuania. - Disert. rengta 1999–2003 m. Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute. - Tekstas vienoje lapo pusėje. - Bibliogr.: lap. 155–169. - Dr. disert. (social. m.) - Vilniaus universitetas, 2004.

Lukošaitis, Alvidas. Parliamentary institutionalization and the lawmaking procedure in Lithuania = Parlamento institucionalizacija ir teisėkūros procesas: Lietuvos atvejis : summary of doctoral dissertation : social sciences: political science (02S) / Alvidas Lukošaitis ; Vilnius University. -

Vilnius : [Vilnius University], 2004. - 23 p. ; 20 cm. - Antr. iš virš. - Santr. liet. - Kiti leidimai: Parlamento institucionalizacija ir teisėkūros procesas: Lietuvos atvejis [Rankraštis]. - Aut. darbų sąrašas: p. 22 (4 pavad.). - Tiražas [50] egz.

Lietuva po Seimo rinkimų 2004 : [straipsnių rinkinys] / Vilniaus universitetas. Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, Lietuvos politologų asociacija, Lietuvos laisvosios rinkos institutas ; [sudarytojas Algimantas Jankauskas]. - Kaunas : Naujasis lankas, 2005 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). - 255, [1] p. : diagr. ; 23 cm. - Turinyje aut.: Živilė Dambrauskaitė, Jonas Daniliauskas, Marius Gedutis, Mindaugas Jurkynas, Algis Krupavičius, Vladimiras Laučius, Monika Laurinavičiūtė, Alvidas Lukošaitis, Ainė Ramonaitė, Živilė Šatūnienė, Gintaras Šumskas, Vadzim Vileita. - Bibliogr. str. gale ir išnašose. - Tiražas 400 egz. - ISBN 9955-03-278-2*.

Straipsnių rinkinys, parengtas pagal VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto ir Lietuvos politologų asociacijos metinėje konferencijoje „Lietuva po Seimo rinkimų 2004“, kuri įvyko 2004 m. lapkričio 19 d., skaitytus pranešimus, juos papildžius ir atnaujinus. Rinkinį sudaro trys dalys. Pirmojoje dalyje supažindinama su politinių partijų programomis ir vertybėmis 2004 m. Seimo rinkimuose bei politinių partijų ar koalicijų, kurios peržengė rinkiminį slenkstį proporcinio atstovavimo rinkimų dalyje 2004 m. – A. M. Brazausko ir A. Paulausko koalicija, Darbo partija, Liberalų ir centro sąjunga, R. Pakso koalicija,

Tėvynės sąjunga ir Valstiečių ir Naujosios demokratijos sąjunga – nuostatomis Seimo rinkimuose 2004 m. vietinės valdžios ir valdymo srityje. Antrojoje dalyje nagrinėjamos partinės sistemos raidos tendencijos po Seimo rinkimų 2004 m. Trečiojoje dalyje apžvelgiami naujieji užsienio politikos uždaviniai po 2004 m. Seimo rinkimų, išsamiau aptariama Lietuvos užsienio politika Ukrainos atžvilgiu bei Baltarusijos politinė padėtis, susiklosčiusi po Nacionalinio susirinkimo Atstovų rūmų rinkimų ir konstitucinio referendumo kompanijoms, taip pat šios padėties svarba Lietuvai.

Leidinio prieduose spausdinami

bendro VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto, Lietuvos laisvosios rinkos instituto ir Piliiečių visuomenės instituto rinkiminio projekto „Piliečių pasirinkimas 2004“ rezultatai. Pateikiami partijų atsaky-

mai, atspindintys partijų nuostatas svarbiausiais Lietuvos visuomenės ir valstybės klausimais. Kitame priede pateikiama Lietuvos laisvosios rinkos instituto ekspertų atlikta Lietuvos politinių partijų programų analizė.

**Recenzuojama šiame nr., p. 159.*

Butkus, Fabijonas Saulius. Politinių partijų veiklos vertinimas vadybiniu požiūriu / Fabijonas Saulius Butkus. - Santr. angl. - Bibliogr.: 14 pavad. // *Viešoji politika ir administravimas.* - ISSN 1648-2603. - Nr. 8 (2004), p. 83–88.

Straipsnio tikslas – padidinti politinių partijų veiklos rezultatyvumą ir efektyvumą, todėl politinės partijos analizuojamos organizacijų teorijos ir vadybos mokslo požiūriu. Pirmiausia nustatomi partijos, kaip organizacijos, veiklos produktai ir jų vartotojai, po to suformuluojama politinės partijos, kaip organizaci-

jos, paskirtis. Kad būtų įveiktas demokratijos paradoksas, kurio esmė – partijos įgyjama teisė valdyti ilgą laiką už rinkėjams rūpimus trumpalaikius įsipareigojimus, siūloma svarbiausiu partijos darbo produktu laikyti jos filosofiją – nuostatų labiausiai piliečiams ir valstybei rūpimu klausimu visumą.

Lukošaitis, Alvidas. Lietuvos parlamento frakcijų vienybė ir drausmė / Alvidas Lukošaitis. - Lent. - Santr. angl. - Bibliogr. išnašose // *Politologija.* - ISSN 1392-1681. - 2004, Nr. 1, p. 75–114.

Straipsnyje analizuojama Lietuvos parlamento frakcijų vienybė ir drausmė. Šie rodikliai yra vieni iš svarbiausių, siekiant ne tik frakcijų, bet ir viso parlamento efektyvaus funkcionavimo, visų pirma teisėkūros srity-

je bei užtikrinant parlamento (valdančiųjų) frakcijų paramą Vyriausybės programoms įgyvendinti. Mėnėtos problemos ypač aktualios pokomunistinių šalių parlamentams, kuriuose frakcijų vienybė ir draus-

mė nėra didelė dėl silpnų partinės demokratijos tradicijų. Straipsnyje parlamento frakcijų vienybė įvertinama (apskaičiuojama) remiantis S. Ricc „vienybės indekso“ formule:

drausmė – pristatant kai kuriose partinėse organizacijose institucionalizuotas partinės drausmės taisykles bei reikalavimus, kuriais užtikrinama partinė drausmė parlamento frakcijoje.

Mesonis, Gediminas. Valdžių padalijimo teorija ir jos įgyvendinimo modeliai // *Jurisprudencija*. - ISSN 1392-6195. - 2004. - T. 61 (53), p. 5–18.

Straipsnio tikslas – parodyti valdžių padalijimo teorijos kilmę, jos raidą ir šiuolaikinį požiūrį į jau klasikine tapusią teoriją. Straipsnyje pabrėžiama valdžių padalijimo teorinio ir praktinio paveldo specifika. Autorius ieško atsakymų į klausimus: koks valdžių padalijimo modelis yra geriausias?; kokie kriterijai suteikia galimybę valdžių padalijimo

modelį vertinti kokybinių kriterijų lygmeniu?; ar nuolatinis valdžių padalijimo modelio tobulinimas, keičiant konstitucijas, nepažeidžia konstitucijos pastovumo vertybės? Straipsnio pabaigoje formuluojamos išvados. Jose atsakoma į iškelto klausimus, apibrėžiamas dviejų siekiamybių – konstitucijos stabilumo ir valdžių padalijimo santykis.

Ragauskas, Petras. Piliečių dalyvavimas leidžiant įstatymus / Petras Ragauskas. - Santr. angl. - Bibliogr. išnašose // *Politologija*. - ISSN 1392-1681. - 2005, Nr. 1, p. 55-81.

Straipsnyje aptariama piliečių (tautos, atitinkamų piliečių grupių bei pavienių piliečių) dalyvavimo leidžiant įstatymus teoriniai bei praktiniai aspektai. Analizuojama, kokias su įstatymų leidyba susijusias teises jiems suteikia Lietuvos Respublikos

Konstitucija ir kiti teisės aktai, taip pat – kokia šioje srityje yra susiklosčiusi reali padėtis. Aptariami abiem konstitucines teises turintiems Lietuvos įstatymų leidėjams (Tautai ir Seimui) būdingi pranašumai ir trūkumai.

Jankauskas, Algimantas. Daktaro disertacija apie Lietuvos parlamento institucionalizavimo procesą / Algimantas Jankauskas // Politologija. - ISSN 1392-1681. - 2004, Nr. 3, p. 150–154.

Pristatoma liepos 2 d. VU TSPMI dėstytojo Alvido Lukošaičio apginta daktaro disertacija „Parlamento institucionalizacija ir teisėkūros procesas: Lietuvos atvejis“.

Lukošaitis, Alvidas. Studija apie nuolatinius parlamento komitetus „naujosiose demokratijose“ : [recenzija] / Alvidas Lukošaitis. - Rec. kn.: Committees in Post-Communist Democratic Parliaments / D. Olson, W. Crowther (eds.). Columbus, 2002 // Politologija. - ISSN 1392-1681. - 2004, Nr. 1, p. 120–124.

Spausdinama D. Olson ir W. Crowther knygos „Committees in Post-Communist Democratic Parliaments“ recenzija, kurioje išsamiai tiriama ir apibendrinama parlamentų institucinė raida pokomunistinėse šalyse.